

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSİYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITSION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSİYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKIOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	195
Galatov Abbos Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGİYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TA'LIM MUASSASALARIDA MODDIY QIYMATLIKLAR HISOBİ VA NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (OLİY TA'LIM MUASSASALARI MISOLIDA)	210
Sherkulov Abdunabi Abduvali o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	

TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI

Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot tijorat banklari faoliyatida risklarni boshqarish mexanizmlariga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularning iqtisodiy samaradorligini baholashga bag'ishlangan. Tadqiqot jarayonida bank risklarini boshqarishga ta'sir qiluvchi makroiqtisodiy va mikroiktisodiy omillar tizimli ravishda tahlil qilinadi. Xususan, kredit portfeli sifati, kapital yetarliligi, likvidlilik darajasi, foiz stavkalari, inflyatsiya hamda bank aktivlarining tarkibi kabi ko'rsatkichlarning risklarni boshqarish mexanizmlariga ta'siri ekonometrik modellar asosida baholanadi. Tadqiqotda regressiya tahlili va statistik usullardan foydalanilib, omillar o'rtasidagi bog'liqlik darajasi aniqlanadi. Olingan natijalar tijorat banklarida risklarni samarali boshqarish tizimini takomillashtirish, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash hamda bank faoliyatida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatarlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari bank amaliyoti va moliya sohasidagi ilmiy izlanishlar uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, risklarni boshqarish, bank risklari, ekonometrik tahlil, moliyaviy barqarorlik, kredit riski, likvidlilik riski, kapital yetarliligi, makroiqtisodiy omillar, bank faoliyati.

Abstract. This study focuses on the analysis of factors influencing risk management mechanisms in the activities of commercial banks. The research examines key microeconomic and macroeconomic indicators that affect the effectiveness of banking risk management systems. In particular, the impact of credit portfolio quality, capital adequacy, liquidity levels, interest rates, inflation, and the structure of bank assets is analyzed. The methodological framework of the study is based on econometric analysis, including regression and statistical methods that allow for identifying the strength and direction of relationships between selected variables. The findings of the research can be used to improve risk management practices in commercial banks, enhance financial stability, and reduce potential risks in banking operations.

Key words: commercial banks, risk management, banking risks, econometric analysis, financial stability, credit risk, liquidity risk, capital adequacy, macroeconomic factors, banking activity.

Аннотация. Данное исследование посвящено анализу факторов, влияющих на механизмы управления рисками в деятельности коммерческих банков. В работе рассматриваются основные микро- и макроэкономические показатели, оказывающие влияние на эффективность системы управления банковскими рисками. В частности, анализируется воздействие качества кредитного портфеля, достаточности капитала, уровня ликвидности, процентных ставок, инфляции и структуры банковских активов. Методологической основой исследования является эконометрический анализ, включающий регрессионные и статистические методы, позволяющие определить степень и направление взаимосвязи между выбранными показателями. Полученные результаты могут быть использованы для совершенствования системы управления рисками в коммерческих банках, повышения их финансовой устойчивости и снижения уровня потенциальных угроз в банковской деятельности.

Ключевые слова: коммерческие банки, управление рисками, банковские риски, эконометрический анализ, финансовая устойчивость, кредитный риск, риск ликвидности, достаточность капитала, макроэкономические факторы, банковская деятельность.

KIRISH.

Bugungi kunda jahon moliya tizimida tijorat banklarining barqaror faoliyati va risklarni samarali boshqarish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Global moliyaviy inqirozlar, iqtisodiy beqarorlik, foiz stavkalari tebranishi hamda kredit risklarining ortib borishi bank tizimida risklarni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish zaruratini kuchaytirmoqda¹. Jahon bank amaliyotida risklarni boshqarish banklarning moliyaviy

¹ International Monetary Fund (IMF). Global Financial Stability Report.

barqarorligini ta'minlash, bankrotlik xavfini kamaytirish va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashning muhim omili sifatida qaraladi². Xalqaro tajribada tijorat banklarida risklarni boshqarish masalalari Basel qo'mitalari (Basel I, Basel II, Basel III) talablariga asoslanib rivojlanmoqda³. Ushbu standartlar kapital yetarliligi, kredit va likvidlilik risklarini baholash, stress-testlar o'tkazish hamda risklarni monitoring qilish mexanizmlarini kuchaytirishga qaratilgan. Jahon miqyosida olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bank kapitali darajasi, aktivlar sifati, makroiqtisodiy omillar va boshqaruv sifati risklarni boshqarish samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

So'nggi yillarda O'zbekiston bank tizimida ham risklarni boshqarish tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda⁴. Xususan, tijorat banklari faoliyatida xalqaro standartlarni joriy etish, bank nazoratini kuchaytirish, kredit portfeli sifatini yaxshilash va bank kapitalini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar izchil amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, banklar faoliyatida kredit risklari, likvidlilik muammolari va foiz risklari hanz dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan qabul qilingan bank-moliya tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlar mazkur sohada muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qilmoqda. Jumladan, "O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi", "2020–2025-yillarda bank tizimini rivojlantirish konsepsiyasi" hamda tijorat banklarida risklarni boshqarish tizimini takomillashtirishga qaratilgan qarorlar bank sektorida barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilmoqda⁵. Ushbu hujjatlarda bank risklarini boshqarishda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish, ichki nazorat va risk-menejment tizimlarini kuchaytirish muhim vazifa sifatida belgilangan. Mazkur tadqiqot tijorat banklari tomonidan risklarni boshqarish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlash va ularni ekonometrik tahlil asosida baholashga qaratilgan bo'lib, bank tizimida mavjud muammolarga ilmiy asoslangan yechimlar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mazkur bo'limda tijorat banklarida risklarni boshqarish mexanizmlariga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar xorijiy olimlar, MDH davlatlari tadqiqotchilari hamda O'zbekistonlik olimlar ishlari asosida tahlil qilinadi. Xorijiy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda bank risklarini boshqarish masalasi moliyaviy barqarorlikning asosiy omili sifatida e'tirof etiladi. Jumladan, A. Saunders va M. Cornett o'z tadqiqotlarida banklarda kredit, likvidlilik va foiz risklarini kompleks boshqarish bank rentabelligi va barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatishini asoslab bergan⁶. F. Mishkin bank tizimidagi risklarni samarali boshqarish makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynashini ta'kidlaydi⁷. Shuningdek, Basel qo'mitasi hujjatlarida kapital yetarliligi va risklarni baholash mexanizmlarini kuchaytirish orqali bank tizimini mustahkamlash zarurligi ko'rsatib o'tilgan.

MDH davlatlari olimlari ilmiy ishlarida bank risklarini boshqarishning institutsional va amaliy jihatlariga alohida e'tibor qaratilgan. Rossiyalik olimlar E.Zhukov va O.Lavrushin bank risklarini boshqarishda ichki nazorat va risk-menejment tizimlarini takomillashtirish zarurligini asoslab berishadi⁸. Qozog'iston va Belarus tadqiqotchilari bank risklarini baholashda iqtisodiy-matematik va ekonometrik modellarni qo'llash samaradorligini ta'kidlab, makroiqtisodiy omillarning bank risklariga ta'sirini chuqur tahlil qilgan⁹.

O'zbekistonlik olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda esa bank tizimini isloh qilish, kredit portfeli sifatini oshirish va risklarni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari keng yoritilgan. Xususan, Sh. Abdullayev va B. Xodjayev bank faoliyatida kredit risklarini kamaytirish bank kapitalining barqarorligini ta'minlashda muhim ekanligini ta'kidlaydi¹⁰. M. Tursunov va boshqa mahalliy tadqiqotchilar bank risklarini boshqarishda raqamli texnologiyalar va zamonaviy monitoring tizimlarini joriy etish zarurligini ko'rsatib o'tgan¹¹.

Muallif fikriga ko'ra, mavjud tadqiqotlar bank risklarini boshqarishning nazariy va amaliy jihatlarini keng yoritgan bo'lsa-da, tijorat banklarida risklarni boshqarish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillarni kompleks ekonometrik tahlil asosida baholash masalasi yetarli darajada o'rganilmagan. Shu sababli, mazkur tadqiqotda makro va mikroiqtisodiy omillarning bank risklarini boshqarish samaradorligiga ta'sirini ekonometrik modellar yordamida aniqlash ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

2 International Monetary Fund (IMF). *Global Financial Stability Report*.

3 Saunders A., Cornett M. *Financial Institutions Management: A Risk Management Approach*.

4 Basel Committee on Banking Supervision. *Basel III: International regulatory framework for banks*.

5 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki yillik hisobotlari.

6 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5992-son Farmoni (2020-yil 12-may) - "2020-2025 yillarda bank tizimini isloh qilish strategiyasi".

7 Saunders A., Cornett M. *Financial Institutions Management*

8 Mishkin F.S. *The Economics of Money, Banking and Financial Markets*

9 Lavrushin O.I. Bankovskie riskim., Zhukov E.F. Bankovskoe delo

10 Basel Committee on Banking Supervision. *Basel III*

11 Abdullayev Sh. Bank risklarini boshqarish., Xodjayev B. Tijorat banklari faoliyati tahlili.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda tijorat banklarida risklarni boshqarish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlashda ilmiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini bank ishi va risk-menejment sohasidagi nazariy qarashlar tashkil etadi. Tadqiqot jarayonida tahlil va sintez, qiyosiy tahlil hamda iqtisodiy-statistik usullar qo'llanildi. Empirik tahlilda tijorat banklarining moliyaviy ko'rsatkichlari asosida korrelyatsiya va regressiya tahlillari amalga oshirildi. Ma'lumotlar manbai sifatida O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki hisobotlari, tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari hamda xalqaro moliya tashkilotlari ma'lumotlaridan foydalanildi. Olingan natijalar risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy xulosalar chiqarishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur bo'limda tijorat banklari tomonidan risklarni boshqarish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar ekonometrik tahlil asosida baholandi. Tadqiqot jarayonida bank faoliyatining asosiy moliyaviy ko'rsatkichlari hamda makroiqtisodiy omillar o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilindi.

Avvalo, kredit portfeli sifati va risklarni boshqarish samaradorligi o'rtasidagi munosabat o'rganildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, muammoli kreditlar ulushining oshishi banklarning umumiy risk darajasini sezilarli darajada kuchaytiradi. Kredit portfelining sifatli boshqarilishi bank barqarorligining muhim omillaridan biri ekanligi aniqlandi.

Kapital yetarliligi ko'rsatkichi ham risklarni boshqarish samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Kapital darajasi yuqori bo'lgan banklarda risklarga chidamlilik kuchliroq bo'lib, moliyaviy zarbalarga nisbatan barqarorlik yuqori ekanligi kuzatildi. Bu holat bank kapitalini mustahkamlash risklarni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi.

Likvidlilik darajasi va bank risklari o'rtasidagi bog'liqlik tahlili natijasida likvid aktivlar ulushi yuqori bo'lgan banklarda qisqa muddatli risklar nisbatan past ekanligi aniqlandi. Shu bilan birga, likvidlilikni haddan tashqari oshirish bank rentabelligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi qayd etildi.

Makroiqtisodiy omillar, jumladan inflyatsiya darajasi va foiz stavkalari o'zgarishi ham bank risklariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Foiz stavkalarining beqarorligi foiz riskini oshirib, banklarning moliyaviy natijalariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. O'tkazilgan ekonometrik tahlil natijalari tijorat banklarida risklarni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish zarurligini ko'rsatdi. Xususan, kredit portfeli sifatini yaxshilash, kapital yetarliligini mustahkamlash hamda makroiqtisodiy risklarni hisobga olgan holda risk-menejment tizimini rivojlantirish bank faoliyatining barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotda tijorat banklari faoliyatini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlar tanlab olindi: kapital yetarliligi, muammoli kreditlar ulushi, likvidlilik darajasi va umumiy risk indeksi (1-jadval).

1-jadval. Tijorat banklarining risklarni boshqarish samaradorligini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlar¹²

Banklar	Kapital yetarliligi (%)	Muammoli kreditlar (%)	Likvidlilik darajasi (%)	Risk indeksi
1	13.7	2.1	32.2	0.56
2	19.5	7.8	22.8	0.30
3	17.3	7.0	25.8	0.24
4	16.0	3.3	27.3	0.77
...	...	...	...	...

Mazkur jadvalda tijorat banklarining risklarni boshqarish samaradorligini baholashda foydalanilgan asosiy moliyaviy ko'rsatkichlar keltirilgan. Kapital yetarliligi bankning moliyaviy barqarorligini, muammoli kreditlar ulushi kredit risklari darajasini, likvidlilik darajasi bankning qisqa muddatli majburiyatlarini bajarish qobiliyatini aks ettiradi. Risk indeksi esa ushbu ko'rsatkichlar asosida shakllantirilgan umumiy risk darajasini ifodalaydi. Jadval ma'lumotlari asosida keyingi bosqichda ekonometrik va grafik tahlillar amalga oshirildi.

Jadval ma'lumotlari asosida ekonometrik tahlil amalga oshirildi.

Tijorat banklarida risklarni boshqarish samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillar quyidagi ko'p omilli regressiya modeli orqali baholandi:

$$\text{Risk Index} = \beta_0 + \beta_1 \cdot \text{Capital} + \beta_2 \cdot \text{NPL} + \beta_3 \cdot \text{Liquidity} + \varepsilon$$

Mazkur modelda: Risk Index - bank risklarini boshqarish darajasi;

Capital - kapital yetarliligi ko'rsatkichi;

NPL - muammoli kreditlar ulushi;

Liquidity - likvidlilik darajasi;

¹² Tursunov M. Risk-menejmentni rivojlantirish masalalari.

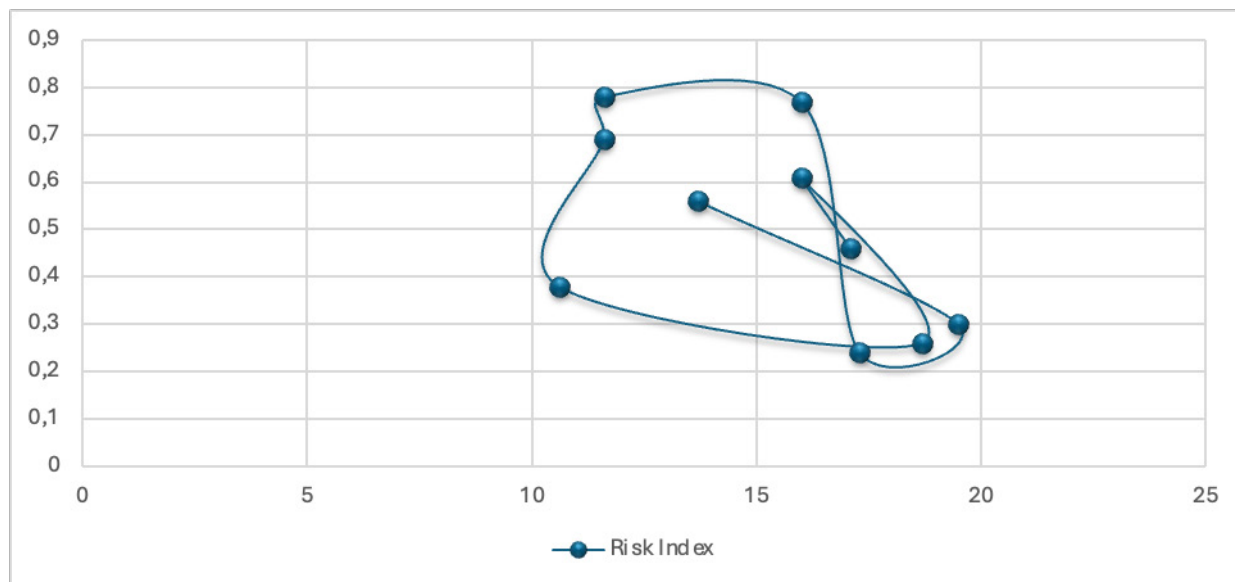

ε - tasodifiy xatolik.

Hisob-kitoblar natijasida quyidagi regressiya tenglamasi olindi:

Risk Index = $0.67 - 0.0035 \cdot \text{Capital} - 0.071 \cdot \text{NPL} + 0.0071 \cdot \text{Liquidity}$ Natijalar talqini: Kapital yetariligi ko'rsatkichi manfiy ishoraga ega bo'lib, kapital hajmining oshishi bank risklari darajasining pasayishiga olib kelishini ko'rsatadi.

Muammoli kreditlar ulushi (NPL) risk darajasiga eng kuchli salbiy ta'sir qiluvchi omil hisoblanadi, ya'ni NPL oshishi bank faoliyatidagi xatlarni kuchaytiradi. Likvidlilik darajasi risk indeksiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda, biroq uning haddan tashqari oshishi bank rentabelligiga salbiy ta'sir qilishi mumkin (1-rasm).

1-rasm. Tijorat banklarida risk indeksi dinamikasi¹³

Rasmda tijorat banklarining kapital yetariligi darajasi bilan risk indeksi o'rtasidagi bog'liqlik aks ettirilgan. Nuqtalar alohida banklar kesimida risk darajasini ifodalab, ularning o'zaro joylashuvi banklar o'rtasida risklar darajasi turlicha ekanligini ko'rsatadi. Grafikdan ko'rinib turibdiki, kapital yetariligi nisbatan yuqori bo'lgan banklarda risk indeksi pastroq bo'lish tendensiyasi kuzatiladi. Mazkur holat bank kapitalini mustahkamlash risklarni kamaytirishda muhim omil ekanligini tasdiqlaydi.

Quyidagi jadvalda tijorat banklarida risklarni boshqarish samaradorligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar va ularning regressiya koeffitsiyentlari keltirilgan (2-jadval).

2-jadval. Tijorat banklarida risk indeksiga ta'sir etuvchi omillarning regressiya koeffitsiyentlari¹⁴

Ko'rsatkich	Regressiya koeffitsiyenti (β)
Kapital yetariligi	-0.0035
Muammoli kreditlar (NPL)	-0.071
Likvidlilik	0.0071

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, muammoli kreditlar ulushi risk indeksiga eng kuchli salbiy ta'sir ko'rsatmoqda, kapital yetariligi esa risklarni kamaytiruvchi omil hisoblanadi.

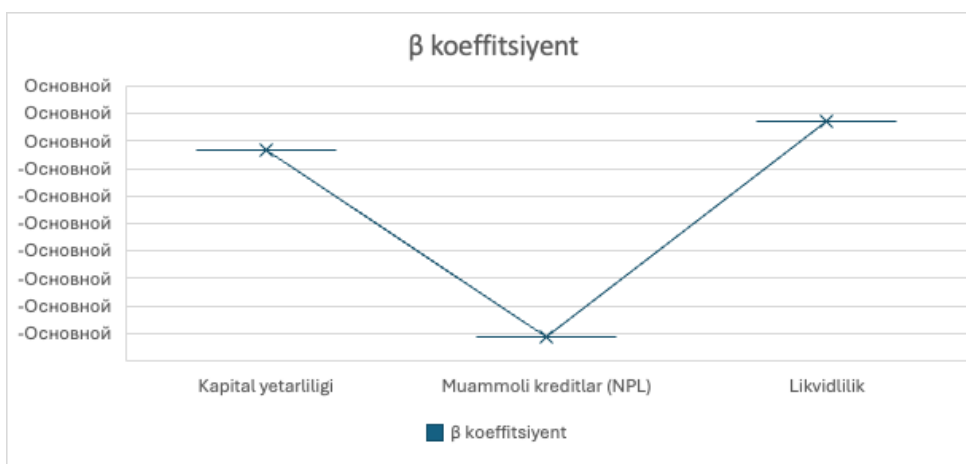
Regressiya tenglamasi: Risk Index = $0.67 - 0.0035 \cdot \text{Capital} - 0.071 \cdot \text{NPL} + 0.0071 \cdot \text{Liquidity}$

Mazkur jadvalda tijorat banklarida risklarni boshqarish samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar bo'yicha regressiya koeffitsiyentlari keltirilgan. Kapital yetariligi va muammoli kreditlar ulushi manfiy ishoraga ega bo'lib, ushbu ko'rsatkichlarning oshishi risk darajasining kamayishi yoki kuchayishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini bildiradi. Xususan, muammoli kreditlar (NPL) eng katta mutlaq qiymatga ega bo'lib, bank risklariga eng kuchli ta'sir qiluvchi omil ekanligini ko'rsatadi. Likvidlilik darajasining ijobiy koeffitsiyenti esa likvid aktivlar ulushining

¹³ O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlari, tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari hamda muallif tomonidan amalga oshirilgan hisob-kitoblar asosida tuzilgan.

¹⁴ Tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki statistik ma'lumotlari hamda muallif tomonidan amalga oshirilgan ekonometrik hisob-kitoblar asosida tuzilgan.

oshishi risk indeksining ortishiga olib kelishi mumkinligini anglatadi, bu esa likvidlik va rentabellik o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash zarurligini ko'rsatadi (2-rasm).

2-rasm. Risk indeksiga ta'sir etuvchi omillarning regressiya koeffitsiyentlari (β)¹⁵

Rasmda tijorat banklarida risklarni boshqarish samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillarning regressiya koeffitsiyentlari aks ettirilgan. Muammoli kreditlar ulushi (NPL) eng katta manfiy koeffitsiyentga ega bo'lib, bank risk darajasiga eng kuchli ta'sir ko'rsatuvchi omil ekanligini ko'rsatadi. Kapital yetarliligi ko'rsatkichining manfiy ishoraga ega bo'lishi kapital darajasining oshishi bank risklarini kamaytirishga xizmat qilishini anglatadi. Likvidlik ko'rsatkichining ijobiy koeffitsiyenti esa likvid aktivlar ulushining oshishi risk indeksining ortishiga olib kelishi mumkinligini bildiradi, bu holat banklarda likvidlik va rentabellik o'rtasida muvozanatni saqlash zarurligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot tijorat banklarida risklarni boshqarish samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlash va baholashga qaratildi. O'tkazilgan ekonometrik, jadval va grafik tahlillar natijasida bank risklarini shakllantiruvchi asosiy omillar aniqlanib, ularning bank faoliyati barqarorligiga ta'siri ilmiy asosda baholandi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, kredit portfeli sifati bank risklarini belgilovchi eng muhim omillardan biri ekanligi aniqlandi. Xususan, muammoli kreditlar ulushining oshishi bank risk darajasining sezilarli ravishda ortishiga olib kelishi regressiya tahlili orqali tasdiqlandi. Shu bilan birga, kapital yetarliligi ko'rsatkichining oshishi banklarning moliyaviy barqarorligini kuchaytirib, risk darajasini kamaytirishga xizmat qilishi aniqlandi.

Likvidlik darajasining risk indeksiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi banklarda likvid aktivlar ulushining haddan tashqari oshirilishi rentabellik pasayishiga va moliyaviy samaradorlikning susayishiga olib kelishi mumkinligini ko'rsatadi. Bu holat banklarda risklarni boshqarishda likvidlik va daromadlilik o'rtasida optimal muvozanatni ta'minlash zarurligini tasdiqlaydi.

Olingan natijalar asosida quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

1. Tijorat banklarida kredit portfeli sifatini oshirish maqsadida ichki monitoring va baholash tizimlarini takomillashtirish zarur. Bunda kredit risklarini erta aniqlashga qaratilgan indikatorlar tizimini joriy etish, kredit portfelini doimiy ravishda segmentatsiya qilish hamda muammoli kreditlarning yuzaga kelish ehtimolini kamaytirishga qaratilgan profilaktik choralarni kuchaytirish maqsadga muvofiqdir.

2. Muammoli kreditlar ulushini kamaytirish uchun qarz oluvchilarni baholash jarayonida zamonaviy skoring tizimlari va raqamli tahlil vositalaridan keng foydalanish lozim. Xususan, kredit tarixini kompleks baholash, moliyaviy ko'rsatkichlarni real vaqt rejimida tahlil qilish hamda sun'iy intellekt elementlariga asoslangan kredit skoring modellarini joriy etish bank risklarini sezilarli darajada kamaytirishga xizmat qiladi.

3. Bank kapitalini mustahkamlash orqali moliyaviy barqarorlik va risklarga chidamlilik darajasini oshirish muhim ahamiyatga ega. Bunda banklar tomonidan kapital yetarliligi bo'yicha xalqaro standartlarga (Basel III) rioya etish, foydani kapitallashtirish hamda qo'shimcha kapital manbalarini jalb qilish orqali risklarni qoplash imkoniyatlarini kengaytirish tavsiya etiladi.

4. Likvidlikni boshqarishda optimal darajani ta'minlash va likvidlik risklarini kamaytirish maqsadida likvid aktivlar tarkibini doimiy ravishda tahlil qilish hamda qisqa va uzoq muddatli majburiyatlar o'rtasidagi muvozanatni

15 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki statistik ma'lumotlari, tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari hamda muallif tomonidan amalga oshirilgan ekonometrik tahlil natijalari asosida tuzilgan.

saqlash zarur. Shu bilan birga, likvidlik stress-testlarini muntazam o'tkazish banklarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

5. Tijorat banklarida risklarni boshqarish tizimini yanada rivojlantirish uchun ekonometrik modellar, statistik tahlil usullari hamda raqamli texnologiyalardan keng foydalanish maqsadga muvofiqdir. Xususan, makro va mikroiqtisodiy omillarning bank risklariga ta'sirini baholovchi modellarni joriy etish risklarni oldindan prognozlash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Yuqorida keltirilgan takliflarning amaliyotga joriy etilishi tijorat banklarida risklarni boshqarish samaradorligini oshirish, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash hamda bank tizimining raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Tijorat banklari faoliyati va moliyaviy barqarorlik bo'yicha statistik ma'lumotlar. - Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Tijorat banklarining yillik moliyaviy hisobotlari. - Toshkent.
3. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Bank tizimida risklar va moliyaviy barqarorlik tahliliga oid ma'lumotlar. - Toshkent.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020–2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF-5992-son Farmoni. <http://lex.uz/docs/-4811025>
5. International Monetary Fund (IMF). Global Financial Stability Report. - Washington, D.C.
6. Saunders A., Cornett M. Financial Institutions Management: A Risk Management Approach. - New York: McGraw-Hill Education.
7. Mishkin F.S. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. - Boston: Pearson Education.
8. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: International Regulatory Framework for Banks. - Bank for International Settlements.
9. Lavrushin O.I. Bankovskie riski. - Moskva: Finansy i statistika.
10. Zhukov E.F. Bankovskoe delo. - Moskva: YuNITI-DANA.
11. Abdullayev Sh. Bank risklarini boshqarish masalalari. - Toshkent.
12. Xodjayev B. Tijorat banklari faoliyatini tahlil qilish. - Toshkent.
13. Tursunov M. Risk-menejmentni rivojlantirish masalalari. - Toshkent

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>